

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 58.826/3
van 17 februari 2016

avis 58.826/3
du 17 février 2016

over

sur

een ontwerp van koninklijk
besluit 'tot vaststelling van de
nadere regels betreffende de
werking en de organisatie van
de gemeenschappelijke
steundienst bij het College van
hoven en rechtbanken, bedoeld
in artikel 183 van het
Gerechtigd wetboek'

un projet d'arrêté royal 'fixant
les modalités du
fonctionnement et de
l'organisation du service
d'appui commun auprès du
Collège des cours et tribunaux
visé à l'article 183 du code
judiciaire'

Op 18 januari 2016 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Justitie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit ‘tot vaststelling van de nadere regels betreffende de werking en de organisatie van de gemeenschappelijke steundienst bij het College van hoven en rechtbanken, bedoeld in artikel 183 van het Gerechtelijk wetboek’.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 9 februari 2016. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jan SMETS en Jeroen VAN NIEUWENHOVE, staatsraden, Johan PUT en Bruno PEETERS, assessoren, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Frédéric VANNESTE, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Jan SMETS, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 17 februari 2016.

*

Le 18 janvier 2016, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre de la Justice à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal ‘fixant les modalités du fonctionnement et de l'organisation du service d'appui commun auprès du Collège des cours et tribunaux visé à l'article 183 du code judiciaire’.

Le projet a été examiné par la troisième chambre le 9 février 2016. La chambre était composée de Jo BAERT, président de chambre, Jan SMETS et Jeroen VAN NIEUWENHOVE, conseillers d'État, Johan PUT et Bruno PEETERS, assesseurs, et Annemie GOOSSENS, greffier.

Le rapport a été présenté par Frédéric VANNESTE, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Jan SMETS, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 17 février 2016.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

2. Het om advies voorgelegde ontwerpbesluit strekt ertoe de werking en de organisatie van de gemeenschappelijke steundienst bij het College van de hoven en rechtbanken (hierna: de steundienst) te regelen. Het ontwerp bevat bepalingen betreffende de organisatie en het personeel van de steundienst (hoofdstuk 1) en betreffende de directeur van de steundienst (hoofdstuk 2). Het te nemen besluit treedt in werking de dag waarop het in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt (artikel 17).

3.1. De rechtsgrond voor de meeste bepalingen van het ontworpen besluit wordt geboden door artikel 183, § 2, eerste lid, eerste zin, van het Gerechtelijk Wetboek, naar luid waarvan de Koning op advies van het College van de hoven en rechtbanken de nadere regels betreffende de werking en de organisatie van de steundienst bepaalt. Daarnaast wordt bijkomend ook een uitdrukkelijke rechtsgrond geboden door artikel 177, § 2, zesde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, naar luid waarvan de Koning de nadere regels bepaalt van onder meer het statuut van de personeelsleden van de niveaus B, C en D van de steundiensten.¹ Ten slotte moet voor een aantal bepalingen van het ontworpen besluit worden gesteund op artikel 108 van de Grondwet (algemene uitvoeringsbevoegdheid van de Koning), gelezen in samenhang met artikel 183 van het Gerechtelijk Wetboek (in zijn geheel beschouwd).²

3.2. Een aantal bepalingen van het ontworpen besluit vergen evenwel een afzonderlijk onderzoek.

3.2.1. Dat de (vaste) personeelsleden van de steundienst door de Koning of de minister van Justitie (lees: minister bevoegd voor justitie) worden benoemd volgens de regels die gelden voor het gerechtspersoneel (artikel 2, tweede lid, van het ontwerp), vloeit voort uit de toepasselijkheid van de wettelijke en statutaire regels die van toepassing zijn op het in vast verband benoemde personeel van de “rechterlijke organisatie”, zoals in artikel 183, § 2, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek wordt bepaald, en dient derhalve niet te worden herhaald. Zo men dat duidelijkheidshalve toch wenst te doen, dient de wettelijke oorsprong van het voorschrift te worden aangegeven (“overeenkomstig artikel 183, § 2, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek”).

¹ Dit artikel dient wel te worden gelezen in samenhang met artikel 183, § 2, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, waaruit een belangrijke begrenzing aan deze bevoegdheid voortvloeit, namelijk de gebondenheid voor het vastbenoemde personeel van de steundienst aan de wettelijke en statutaire regels die van toepassing zijn op het in vast verband benoemde personeel van de “rechterlijke organisatie”. Ook voor de personeelsleden met opdracht en de ter beschikking gestelde personeelsleden zijn belangrijke onderdelen van die regels van toepassing (zie artikel 183, § 3, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek).

² En eventueel met artikel 178 van het Gerechtelijk Wetboek, zie opmerking 3.2.3.

3.2.2. In artikel 3, § 1, tweede lid, van het ontwerp wordt bepaald dat titel II van het koninklijk besluit van 10 november 2006 ‘betreffende het statuut, de loopbaan en de bezoldigingsregeling van het gerechtspersoneel’ van overeenkomstige toepassing is³, behoudens andersluidende bepalingen in het te nemen besluit. Gevraagd hoe dit laatste in overeenstemming is met artikel 183, § 2, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, waarin wordt bepaald dat het binnen de steundienst tewerkgestelde vastbenoemde personeel is onderworpen aan de wettelijke en statutaire regels die van toepassing zijn op het in vast verband benoemde personeel van de rechterlijke organisatie, verklaarde de gemachtigde wat volgt:

“Artikel 3 verwijst naar de bepalingen van ‘Titel II van het koninklijk besluit van 10 november 2006 betreffende het statuut, de loopbaan en de bezoldigingsregeling van het gerechtspersoneel’.

Titel II (en derhalve de afwijking) heeft enkel betrekking op selectie, werving, bevordering, eedaflegging en voorlopige benoeming. Immers, van bepaalde regels moet afgeweken worden omdat zij niet toepasbaar zijn op de steundiensten.

Bv. het KB van 2006 bepaalt dat de minister van Justitie kiest of de vacant geworden betrekking wordt verleend door middel van werving en/of bevordering, terwijl het KB steundienst deze keuze geeft aan het College, hetgeen logisch is gelet op de positie van het College binnen de nieuwe beheerstructuur.

Een ander voorbeeld is de eedaflegging die in handen gebeurt bij de voorzitter terwijl het KB 2006 spreekt van de hoofdgriffier en hoofdsecretaris. Aangezien de steundienst niet onder leiding staat van een hoofdgriffier of hoofdsecretaris, moet hier van afgeweken worden.

Dit is niet in strijd. De statutaire regels voor personeelsleden van de steundiensten worden bepaald door de Koning (art. 177, § 2, 6^e lid. Ger.W.) Geconfronteerd met een aantal regels uit het KB van 10 november 2006 die niet werkbaar zijn, worden die regels bij KB aangepast aan de realiteit van de steundienst.

Het betreft ook maar punctuele afwijkingen om praktische redenen gelet op de specificiteit van de steundienst, zoals boven vermeld. Deze afwijkingen doen derhalve geen afbreuk aan de algemene regel voorzien in de artikelen 182 en 185 van het Gerechtelijk Wetboek dat de personeelsleden van de steundienst het statuut hebben van het gerechtspersoneel, maar staan integendeel net toe om die algemene regels toe te passen op de specifieke situatie.”

Dat sommige regels van het koninklijk besluit van 10 november 2006 in een aangepaste vorm worden overgenomen in het ontworpen besluit, vloeit noodzakelijkerwijze voort uit de eigen structuur van de steundienst en is conform de *ratio legis* van artikel 183 van het Gerechtelijk Wetboek, zodat die aanpassingen in ieder geval kunnen worden gesteund op de algemene uitvoeringsbevoegdheid van de Koning, gelezen in samenhang met dat laatste artikel. Voor de personeelsleden van de steundienst van de niveaus B, C en D zou eventueel een beroep kunnen worden gedaan op artikel 177, § 2, zesde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, dat een delegatie aan de Koning bevat om het statuut van die personeelscategorieën te bepalen. Gelet op artikel 183, § 2, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek is er evenwel geen plaats voor eigenlijke afwijkingen van de wettelijke en statutaire regels die gelden voor het in vast verband benoemde gerechtspersoneel.

³ Het in de Nederlandse tekst voorkomende woord “overeenkomstig” is niet weergegeven in de Franse tekst, wat dient te worden verholpen.

Er kan derhalve niet worden bepaald dat het koninklijk besluit van 10 november 2006 van toepassing is “[b]ehoudens andersluidende bepalingen” in het te nemen besluit. Tevens dienen bepalingen die een eigenlijke afwijking⁴ ten aanzien van de genoemde wettelijke en statutaire regels inhouden of aldus zouden kunnen worden opgevat, uit het ontwerp te worden weggelaten of aangepast. Zo zou artikel 3, § 2, tweede lid, van het ontwerp meer moeten worden afgestemd op artikel 274, § 4, van het Gerechtelijk Wetboek.

3.2.3. Artikel 5, eerste zin, van het ontwerp is slechts een (onvolkomen) parafrasering van artikel 178 van het Gerechtelijk Wetboek. Zo men die bepaling omwille van de duidelijkheid toch wenst te behouden, schrijve men “overeenkomstig artikel 178 van het Gerechtelijk Wetboek” in plaats van “bij (lees: met) toepassing van artikel 178 van het Gerechtelijk Wetboek”⁵, en voege men eraan de (in de eerste zin van artikel 178 van het Gerechtelijk Wetboek opgenomen) voorwaarde toe dat contractuele aanwerving slechts om “bijzondere redenen” mogelijk is. Tevens dient erop te worden gewezen dat krachtens artikel 183, § 3, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek de mogelijkheid van contractuele aanwerving dient te zijn opgenomen in het personeelsplan. Zo men artikel 5, eerste zin, van het ontwerp wenst te behouden, zal ook naar dat artikel dienen te worden verwezen door een “overeenkomstig”-verwijzing.

3.2.4. Dat het College van de hoven en rechtbanken jaarlijks een personeelsplan opmaakt, is reeds bepaald in artikel 183, § 2, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek en hoeft derhalve niet te worden herhaald in artikel 6 van het ontwerp. Zo men dat omwille van de duidelijkheid toch wenst te doen, dient ook hier de wettelijke oorsprong van het voorschrift te blijken (door te schrijven “overeenkomstig artikel 183, § 2, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek”).

3.2.5. De Raad van State ziet niet wat de rechtsgrond is voor artikel 6, tweede lid, van het ontwerp, naar luid waarvan de minister van Justitie (lees: minister bevoegd voor justitie) jaarlijks het personeelsplan dient goed te keuren in functie van de budgettaire middelen. In artikel 183, § 2, eerste lid, tweede zin, van het Gerechtelijk Wetboek wordt enkel bepaald dat het personeelsplan jaarlijks wordt opgesteld door het College van de hoven en rechtbanken, maar wordt niet voorzien in een goedkeuring van dat plan, noch een delegatie verleend om een goedkeuringstoezicht in te stellen.

3.2.6. Dat het koninklijk besluit van 27 mei 2014 ‘betreffende de evaluatie van de personeelsleden van de Rechterlijke Orde’ van toepassing is op de personeelsleden van de steundienst (artikel 8, eerste zin, van het ontwerp), vloeit voort uit de regel dat de vastbenoemde personeelsleden onderworpen zijn aan de wettelijke en statutaire regels die van toepassing zijn op het in vast verband benoemde personeel van de “rechterlijke organisatie” (artikel 183, § 2, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek) en uit de regel dat de personeelsleden met opdracht en de ter beschikking gestelde personeelsleden bedoeld in artikel 183, § 2, vierde en vijfde lid, van het

⁴ En die derhalve geen aanpassing van die regels zijn, gelet op de specifieke structuur van het College van de hoven en rechtbanken en zijn steundienst. Dat rekening kan worden gehouden met deze specificiteit, vloeit voort uit het gegeven dat de regels van het koninklijk besluit van 10 november 2006 “van overeenkomstige toepassing” zijn op de personeelsleden van de steundienst.

⁵ De bepaling is dan gesteund op de algemene uitvoeringsbevoegdheid van de Koning, gelezen in samenhang met dat artikel, waarnaar in het tweede lid van de aanhef dient te worden verwezen.

Gerechtigd Wetboek onderworpen zijn aan de evaluatieregeling van de vastbenoemde personeelsleden van de steundienst (artikel 183, § 3, derde lid, van het Gerechtigd Wetboek)⁶. De eerste zin van artikel 8 van het ontwerp is derhalve overbodig. Eventueel kan in de huidige tweede zin ervan⁷ worden geschreven dat de directeur van de steundienst wordt beschouwd als de hiërarchische meerdere in de zin van het genoemde besluit.

3.2.7. Luidens artikel 10, eerste lid, van het ontwerp wordt de kandidaat-directeur door het College van de hoven en rechtbanken voorgesteld in een met redenen omklede voordracht na een selectie zoals bepaald in artikel 11 van het ontwerp op basis van het in de bijlage bij het ontwerp omschreven profiel. Luidens artikel 11, tweede lid, van het ontwerp bezorgt een selectiecommissie bestaande uit minstens twee leden van het College, die is geplaatst onder het voorzitterschap van een expert inzake personeelsselectie, een lijst van de kandidaten die op grond van deze selectieprocedure geschikt zijn bevonden, alsmede een advies over deze kandidaten. Door de mogelijkheid tot voordracht te beperken tot de kandidaten die vooraf door de genoemde selectiecommissie zijn geselecteerd, wordt de voordrachtbevoegdheid van het College van de hoven en rechtbanken in belangrijke mate uitgehold, wat onbestaanbaar is met artikel 183, § 1, tweede lid, van het Gerechtigd Wetboek, waarin die bevoegdheid aan geen enkele beperking wordt verbonden. De artikelen 10, eerste lid, *in fine*, en 11, tweede lid, van het ontworpen besluit ontberen dan ook rechtsgrond.

3.2.8. Luidens de eerste zin van artikel 10, tweede lid, van het ontwerp behoudt, wanneer een magistraat directeur van de steundienst wordt, hij zijn hoedanigheid van magistraat. Die regel kan niet worden geacht de organisatie of de werking van de steundienst te betreffen, zodat er ook geen rechtsgrond voor is. De regel vloeit overigens reeds voort uit artikel 323bis, § 1, van het Gerechtigd Wetboek. De genoemde zin dient dan ook te worden weggelaten.

3.2.9. Luidens de tweede zin van artikel 10, tweede lid, van het ontwerp heeft de directeur van de steundienst die geen magistraat is, tijdens de duur van zijn mandaat de hoedanigheid van lid van het gerechtspersoneel van niveau A, onverminderd het bepaalde in artikel 183 van het Gerechtigd Wetboek en de bepalingen van het te nemen besluit.

Artikel 183, § 1, van het Gerechtigd Wetboek bevat evenwel geen gelijkaardige bepaling als die welke is opgenomen in artikel 183, §§ 2 en 3, van het Gerechtigd Wetboek, op grond waarvan alle of bepaalde regels die van toepassing zijn op het in vast verband benoemde personeel van de “rechterlijke organisatie”, van toepassing worden verklaard op het erin bedoelde personeel. Vraag is dan ook op welke grond de genoemde persoon de hoedanigheid van lid van het gerechtspersoneel van niveau A kan verkrijgen (en derhalve op welke grond de statutaire regels die op zulk een personeelslid van toepassing zijn, dat ook op hem zijn). In ieder geval zou het aanbeveling verdienen om ter zake een ondubbelzinnige rechtsgrond te creëren.

⁶ De in deze bepaling voorkomende woorden “in dit artikel” zijn niet adequaat. De bedoeling is duidelijk te verwijzen naar de personeelsleden met opdracht en de ter beschikking gestelde personeelsleden bedoeld in artikel 183, § 2, vierde en vijfde lid, van het Gerechtigd Wetboek.

⁷ Die dan de eerste zin zou worden.

3.2.10. Wat betreft de rechtsgrond voor de bepalingen die betrekking hebben op de evaluatie van de directeur van de steundienst (artikelen 12 tot 14 van het ontwerp), verschaft de gemachtigde de volgende toelichting:

“De wet bepaalt dat de directeur wordt aangeduid voor een hernieuwbare termijn. Verder kan de Koning het mandaat voortijdig schorsen voor ongeschiktheid. Beide regels uit art. 183, § 1 impliceren dat er noodzakelijkerwijze een evaluatie kan of zelfs dient te gebeuren, op zijn minst op het einde van het mandaat, aan de hand waarvan een beslissing kan genomen worden.

Die regels dienen vastgelegd te worden ten behoeve van de betrokkene, teneinde rechtszekerheid te bieden. Dit behoort dus tot de nadere regels betreffende de werking van de steundienst, zoals geïmplementeerd door artikel 183, §2 of op zijn minst tot de uitvoering van de wettelijke bepalingen.”

Er kan in het algemeen worden aanvaard dat de genoemde artikelen betreffende de evaluatie van de directeur van de steundienst kunnen worden gesteund op de algemene uitvoeringsbevoegdheid van de Koning, gelezen in samenhang met artikel 183, § 1, derde en vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, al zou ook hier een uitdrukkelijke rechtsgrond op grond waarvan de Koning het statuut van de directeur van de steundienst zou kunnen bepalen, meer rechtszekerheid bieden.

3.2.11. De eerste⁸ en de derde zin van artikel 14, vierde lid, van het ontwerp opgenomen beslissingsregels vormen slechts een bijzondere toepassing van de in artikel 182, zevende lid, van het Gerechtelijk Wetboek opgenomen regel dat het College van de hoven en rechtbanken beslist bij meerderheid van stemmen, waartoe ten minste één stem in elke taalgroep behoort, en dat bij staking van stemmen de stem van de voorzitter doorslaggevend is. Deze algemene regel hoeft niet te worden herhaald voor één specifieke beslissing van dat college; het is zelfs misleidend om dat te doen nu eruit ten onrechte zou kunnen worden afgeleid dat de regel niet geldt voor andere in het ontwerp bedoelde beslissingen van het College van de hoven en rechtbanken. Artikel 14 van het ontwerp dient gelet hierop te worden herschreven.⁹

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Opschrift

4. In de Nederlandse tekst van het opschrift van het ontwerp dient tussen de woorden “het College van” en “hoven en rechtbanken” het woord “de” te worden toegevoegd en dient “Wetboek” te worden geschreven in plaats van “wetboek”. In de Franse tekst dient “Code” te worden geschreven in plaats van “code”.

⁸ In het Nederlands loopt die eerste zin niet.

⁹ Zo het in de bedoeling ligt enkel een aanwezigheidsquorum in te voeren, dient de bepaling in ieder geval anders te worden geformuleerd.

Aanhef

5. Het tweede lid van de aanhef dient te worden aangepast gelet op hetgeen omtrent de rechtsgrond voor het ontworpen besluit is opgemerkt.

Artikel 1

6. Het is een evidentie dat de steundienst zo dient te worden georganiseerd dat de opdrachten bedoeld in artikel 183 van het Gerechtelijk Wetboek moeten kunnen worden uitgevoerd. Zulks dient niet uitdrukkelijk te worden bepaald. Indien men geen specifieke adviesverplichting wenst in te voeren,¹⁰ is het evenzeer overbodig te bepalen dat de werking van de steundienst dient te worden georganiseerd na het advies van de directeur, nu er vanzelfsprekend samenspraak dient te bestaan tussen het College van de hoven en rechtbanken en zijn voorzitter, enerzijds, en de directeur van de steundienst, anderzijds.

Artikel 1 van het ontwerp dient gelet op wat voorafgaat te worden herbekeken.

Artikel 2

7. De redactie van artikel 2, eerste lid, van het ontwerp verschilt van de redactie van het nochtans gelijkaardige artikel 2, eerste lid, van het ontwerp van koninklijk besluit 'tot vaststelling van de nadere regels betreffende de werking en de organisatie van de gemeenschappelijke steundienst bij het College van procureurs-generaal en het College van het openbaar ministerie, bedoeld in artikel 185 van het Gerechtelijk Wetboek', dat eveneens om advies is voorgelegd¹¹ (hierna: ontwerp 58.827/3). Het verdient aanbeveling beide bepalingen op een gelijkkluidende wijze te formuleren.

Artikel 3

8. Luidens de tweede zin van artikel 3, § 1, tweede lid, van het ontwerp worden de bevoegdheden die in het koninklijk besluit van 10 november 2006 aan de hoofdgriffier worden toegewezen ten aanzien van de personeelsleden van de steundienst, uitgeoefend door de voorzitter van het College van de hoven en rechtbanken. In ontwerp 58.827/3 is dat de directeur van de bij dat ontwerp bedoelde colleges opgerichte steundienst. Vraag is of die bevoegdheden ook voor de in het voorliggende ontwerp geregelde steundienst niet zouden moeten worden toegekend aan de directeur van de steundienst, dan wel of in het andere ontwerp ook de voorzitter van de betrokken colleges¹² zou dienen op te treden.

¹⁰ Zo dit wel het geval is, dient de draagwijdte van de adviesverplichting te worden bepaald.

¹¹ Zaak ingeschreven onder rolnummer 58.827/3.

¹² Die één persoon is nu het College van het openbaar ministerie wordt voorgezeten door de voorzitter van het College van procureurs-generaal (zie artikel 184, § 2, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek).

9. Het heeft geen zin te bepalen dat de afgevaardigd bestuurder van Selor “in voorafgaandelijk overleg met Selor” een vergelijkende selectie organiseert. De redactie van artikel 3, § 2, eerste lid, van het ontwerp dient derhalve te worden aangepast.

Artikel 5

10. Aangezien het aan het College van de hoven en rechtbanken toekomt om te verzoeken over te gaan tot de aanwerving van contractuele personeelsleden wanneer in die mogelijkheid in het personeelsplan is voorzien en de wettelijke voorwaarden daartoe zijn vervuld, dient ook het verzoek tot beëindiging van de contractuele tewerkstelling van dit college zelf uit te gaan. De tweede zin van artikel 5 van het ontwerp dient in die zin te worden aangepast.

Artikel 9

11. De in artikel 9 van het ontwerp voorkomende opsomming dient te worden aangegeven door “1°”, “2°”, “3°”, enzovoort in plaats van met “1.”, “2.”, “3.”, enzovoort.

Eenzelfde opmerking geldt ten aanzien van artikel 13 van het ontwerp.

Artikel 12

12. De Nederlandse tekst van artikel 12 van het ontwerp loopt niet, wat dient te worden verholpen.

Artikel 13

13. Het verdient aanbeveling om de in artikel 13, derde lid, van het ontwerp gehanteerde terminologie af te stemmen op de in artikel 287ter, § 3, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek gehanteerde terminologie, en derhalve te schrijven “uitzonderlijk” in plaats van “uitstekend” en “te verbeteren” in plaats van “te ontwikkelen”.

Eenzelfde opmerking geldt met betrekking tot artikel 15, eerste en tweede lid, van het ontwerp.

Artikel 14

14. Om uitleg gevraagd omtrent de regel dat de in tweede zin van artikel 14, laatste lid, van het ontwerp bedoelde stemming geheim is, verklaarde de gemachtigde:

“(…) de stemming kan gebeuren met anonieme maar eentalige stembiljetten waardoor de aanwezigheid van een bepaalde stem NL of Fr kan getoetst worden met respect van anonimiteit.”

Uit dat antwoord, en uit de in artikel 182, zevende lid, van het Gerechtelijk Wetboek opgenomen regel dat er binnen de meerderheid van de stemmen steeds minstens één stem uit elke taalgroep dient te zijn,¹³ blijkt dat het geheim van de stemming evenwel niet steeds geheel kan worden gegarandeerd.¹⁴ De huidige tweede zin van artikel 14, laatste lid, van het ontwerp wordt derhalve het best geherformuleerd.¹⁵

Voorts dient te worden vastgesteld dat er niet in een aanwezigheidsquorum is voorzien, zodat de beslissingen met twee aanwezigen zouden kunnen worden genomen. De vraag rijst of dit beantwoordt aan de bedoeling van de stellers van het ontwerp, temeer nu in ontwerp 58.827/3 wel een aanwezigheidsquorum is opgenomen.¹⁶

Hoofdstuk 3

15. Als opschrift van hoofdstuk 3 van het ontwerp wordt beter geschreven “Slotbepalingen” in plaats van “Diverse bepalingen”.

*

¹³ Die regel wordt hernomen in artikel 14, vierde lid, van het ontwerp, maar die bepaling dient te vervallen (zie opmerking 3.2.11).

¹⁴ Zo zal men wanneer er slechts één tegenstem is of alle tegenstemmen in een bepaalde taalgroep vallen, noodzakelijkerwijze het stemgedrag van de leden van de andere taalgroep kennen.

¹⁵ Die herformulering kan worden geïnspireerd door het zo-even weergegeven antwoord van de gemachtigde.

¹⁶ Zie evenwel artikel 182, laatste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, dat voorziet in de vervanging van een lid van het College dat afwezig of verhinderd is.

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE ET FONDEMENT JURIDIQUE DU PROJET

2. Le projet d'arrêté soumis pour avis a pour objet de régler le fonctionnement et l'organisation du service d'appui commun auprès du Collège des cours et tribunaux (ci-après : le service d'appui). Le projet comporte des dispositions relatives à l'organisation et au personnel du service d'appui (chapitre 1er) et à son directeur (chapitre 2). L'arrêté envisagé entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge* (article 17).

3.1. La plupart des dispositions de l'arrêté en projet trouvent leur fondement juridique dans l'article 183, § 2, alinéa 1er, première phrase, du Code judiciaire, qui dispose que, sur avis du Collège des cours et tribunaux, le Roi détermine les modalités du fonctionnement et de l'organisation du service d'appui. Par ailleurs, un fondement juridique complémentaire explicite est également procuré par l'article 177, § 2, alinéa 6, du Code judiciaire, qui habilite le Roi à déterminer notamment les modalités du statut des membres du personnel des niveaux B, C et D des services d'appui¹. Enfin, pour un certain nombre de dispositions de l'arrêté en projet, il y a lieu d'invoquer l'article 108 de la Constitution (pouvoir général d'exécution du Roi), combiné avec l'article 183 du Code judiciaire (considéré dans son ensemble)².

3.2. Un certain nombre de dispositions de l'arrêté en projet doivent cependant faire l'objet d'un examen distinct.

3.2.1. Le fait que les membres du personnel (nommés à titre définitif) du service d'appui sont nommés par le Roi ou le ministre de la Justice (lire : le ministre qui a la Justice dans ses attributions) suivant les règles prévues pour le personnel judiciaire (article 2, alinéa 2, du projet), découle de l'applicabilité des règles légales et statutaires auxquelles est soumis le personnel de l'« organisation judiciaire » nommé à titre définitif, ainsi que le prescrit l'article 183, § 2, alinéa 2, du Code judiciaire, et il n'y a dès lors pas lieu de le répéter. Si, dans un souci de précision, on souhaite malgré tout en faire état, on indiquera la source légale de la prescription (« conformément à l'article 183, § 2, alinéa 2, du Code judiciaire »).

3.2.2. L'article 3, § 1er, alinéa 2, du projet dispose que, *sauf dispositions contraires* dans l'arrêté envisagé, le titre II de l'arrêté royal du 10 novembre 2006 'portant statut, carrière et statut

¹ Cet article doit cependant être combiné avec l'article 183, § 2, alinéa 2, du Code judiciaire, qui a pour effet de limiter considérablement cette habilitation en prescrivant que le personnel nommé à titre définitif du service d'appui est soumis aux dispositions légales et statutaires applicables au personnel de l'« organisation judiciaire » nommé à titre définitif. Des points importantes de ces règles s'appliquent également aux membres du personnel délégués et mis à disposition (voir l'article 183, § 3, alinéa 3, du Code judiciaire).

² Et éventuellement avec l'article 178 du Code judiciaire, voir l'observation 3.2.3.

pécuniaire du personnel judiciaire' est « d'application »³. Interrogé sur le point de savoir comment cette disposition s'accorde avec l'article 183, § 2, alinéa 2, du Code judiciaire, qui dispose que le personnel nommé à titre définitif au sein du service d'appui est soumis aux dispositions légales et statutaires applicables au personnel de l'organisation judiciaire nommé à titre définitif, le délégué a répondu ce qui suit :

« Artikel 3 verwijst naar de bepalingen van 'Titel II van het koninklijk besluit van 10 november 2006 betreffende het statuut, de loopbaan en de bezoldigingsregeling van het gerechtspersoneel'.

Titel II (en derhalve de afwijking) heeft enkel betrekking op selectie, werving, bevordering, eedaflegging en voorlopige benoeming. Immers, van bepaalde regels moet afgeweken worden omdat zij niet toepasbaar zijn op de steundiensten.

Bv. het KB van 2006 bepaalt dat de minister van Justitie kiest of de vacant geworden betrekking wordt verleend door middel van werving en/of bevordering, terwijl het KB steundienst deze keuze geeft aan het College, hetgeen logisch is gelet op de positie van het College binnen de nieuwe beheerstructuur.

Een ander voorbeeld is de eedaflegging die in handen gebeurt bij de voorzitter terwijl het KB 2006 spreekt van de hoofdgriffier en hoofdsecretaris. Aangezien de steundienst niet onder leiding staat van een hoofdgriffier of hoofdsecretaris, moet hier van afgeweken worden.

Dit is niet in strijd. De statutaire regels voor personeelsleden van de steundiensten worden bepaald door de Koning (art. 177, § 2, 6^e lid. Ger.W.) Geconfronteerd met een aantal regels uit het KB van 10 november 2006 die niet werkbaar zijn, worden die regels bij KB aangepast aan de realiteit van de steundienst.

Het betreft ook maar punctuele afwijkingen om praktische redenen gelet op de specificiteit van de steundienst, zoals boven vermeld. Deze afwijkingen doen derhalve geen afbreuk aan de algemene regel voorzien in de artikelen 182 en 185 van het Gerechtelijk Wetboek dat de personeelsleden van de steundienst het statuut hebben van het gerechtspersoneel, maar staan integendeel net toe om die algemene regels toe te passen op de specifieke situatie ».

La reproduction, sous une forme adaptée, de certaines règles de l'arrêté royal du 10 novembre 2006 dans l'arrêté en projet découle nécessairement de la structure propre du service d'appui et est conforme à la *ratio legis* de l'article 183 du Code judiciaire, de sorte que ces adaptations peuvent en tout cas s'appuyer sur le pouvoir général d'exécution du Roi, combiné avec ce dernier article. Pour les membres du personnel du service d'appui des niveaux B, C et D, on pourrait éventuellement invoquer l'article 177, § 2, alinéa 6, du Code judiciaire, qui habilite le Roi à fixer le statut de ces catégories de personnel. L'article 183, § 2, alinéa 2, du Code judiciaire ne laisse cependant aucune marge permettant de véritablement déroger aux règles légales et statutaires applicables au personnel judiciaire nommé à titre définitif.

³ Le mot « overeenkomstig » figurant dans le texte néerlandais, n'a pas d'équivalent dans le texte français. Il convient de combler cette lacune.

Il n'est dès lors pas possible de disposer que l'arrêté royal du 10 novembre 2006 s'applique « [s]auf dispositions contraires » dans l'arrêté envisagé. Les dispositions qui emportent une véritable dérogation⁴ aux règles légales et statutaires précitées ou qui pourraient être interprétées en ce sens devront également être omises du projet ou être adaptées. L'article 3, § 2, alinéa 2, du projet devrait ainsi mieux s'accorder avec l'article 274, § 4, du Code judiciaire.

3.2.3. L'article 5, première phrase, du projet se borne à paraphraser (imparfaitement) l'article 178 du Code judiciaire. Si, par souci de clarté, on souhaite quand même maintenir cette disposition, on écrira « conformément à l'article 178 du Code judiciaire », au lieu de « en application de l'article 178 du Code judiciaire »⁵ et on y ajoutera la condition (prévue dans la première phrase de l'article 178 du Code judiciaire) selon laquelle seules « des raisons spécifiques » peuvent justifier un engagement dans les liens d'un contrat de travail. Il faut également attirer l'attention sur le fait qu'en vertu de l'article 183, § 3, alinéa 4, du Code judiciaire, la possibilité d'engager du personnel sur la base d'un contrat de travail doit être prévue dans le plan de personnel. Si on souhaite maintenir l'article 5, première phrase, du projet, il faudra également viser cet article par une référence commençant par « conformément à ».

3.2.4. L'établissement annuel d'un plan de personnel par le Collège des cours et tribunaux est déjà prévu à l'article 183, § 2, alinéa 1er, du Code judiciaire et ne doit par conséquent pas être répété à l'article 6 du projet. Si on souhaite malgré tout maintenir cette précision par souci de clarté, il faut dans ce cas également indiquer la source légale de la prescription (en écrivant « conformément à l'article 183, § 2, alinéa 1er, du Code judiciaire »).

3.2.5. Le Conseil d'État n'aperçoit pas sur quel fondement juridique repose l'article 6, alinéa 2, du projet, qui impose au ministre de la Justice (lire : le ministre qui a la Justice dans ses attributions) d'approuver annuellement le plan de personnel en fonction des moyens budgétaires. L'article 183, § 2, alinéa 1er, deuxième phrase, du Code judiciaire se borne à préciser que le plan de personnel est établi annuellement par le Collège des cours et tribunaux, mais ne prévoit ni une approbation de ce plan, ni une délégation permettant d'instaurer une tutelle d'approbation.

3.2.6. L'applicabilité de l'arrêté royal du 27 mai 2014 'relatif à l'évaluation des membres du personnel de l'Ordre judiciaire' aux membres du personnel du service d'appui (article 8, première phrase, du projet) découle de la règle selon laquelle les membres du personnel nommés à titre définitif sont soumis aux dispositions légales et statutaires applicables au personnel de l'« organisation judiciaire » nommé à titre définitif (article 183, § 2, alinéa 2, du Code judiciaire) et de celle selon laquelle les membres du personnel délégués et mis à disposition, visés à l'article 183, § 2, alinéas 4 et 5, du Code judiciaire sont soumis à la réglementation en matière d'évaluation applicable aux membres du personnel nommés à titre définitif du service d'appui

⁴ Et qui par conséquent ne se bornent pas à adapter ces règles au regard de la structure spécifique du Collège des cours et tribunaux et de son service d'appui. La possibilité de tenir compte de cette spécificité découle du fait que les règles de l'arrêté royal du 10 novembre 2006 « sont applicables par analogie » aux membres du personnel du service d'appui.

⁵ La disposition sera alors fondée sur le pouvoir général d'exécution du Roi, combiné avec cet article, auquel le deuxième alinéa du préambule devra faire référence.

(article 183, § 3, alinéa 3, du Code judiciaire) ⁶. La première phrase de l'article 8 du projet est dès lors superflue. On pourrait éventuellement mentionner dans la deuxième phrase actuelle de celui-ci ⁷ que le directeur du service d'appui est considéré comme le supérieur hiérarchique au sens de l'arrêté précité.

3.2.7. Selon l'article 10, alinéa 1er, du projet, le candidat directeur est proposé par le Collège des cours et tribunaux sur présentation motivée après une sélection au sens de l'article 11 du projet sur la base du profil défini dans son annexe. Selon l'article 11, alinéa 2, du projet, une commission de sélection comportant au minimum deux membres du Collège placée sous la présidence d'un expert en sélection du personnel, transmet une liste des candidats qui ont été jugés aptes sur la base de cette procédure de sélection ainsi qu'un avis portant sur ces candidats. La limitation de la possibilité de présentation aux seuls candidats qui ont été préalablement sélectionnés par la commission de sélection précitée vide largement de sa substance la compétence de présentation du Collège des cours et tribunaux, ce qui est incompatible avec l'article 183, § 1er, alinéa 2, du Code judiciaire, qui n'attache aucune restriction à cette compétence. Les articles 10, alinéa 1er, *in fine*, et 11, alinéa 2, de l'arrêté en projet sont dès lors dépourvus de fondement juridique.

3.2.8. Selon la première phrase de l'article 10, alinéa 2, du projet, si un magistrat devient directeur du service d'appui, il conserve sa qualité de magistrat. Cette règle ne pouvant être considérée comme inhérente à l'organisation ou au fonctionnement du service d'appui, elle est également dépourvue de fondement juridique. Au demeurant, elle découle déjà de l'article 323bis, § 1er, du Code judiciaire. Il y a lieu dès lors d'omettre la phrase précitée.

3.2.9. La deuxième phrase de l'article 10, alinéa 2, du projet dispose que, sans préjudice de l'article 183 du Code judiciaire et des dispositions de l'arrêté envisagé, le directeur du service d'appui qui n'est pas magistrat, possède durant son mandat la qualité de membre du personnel judiciaire de niveau A.

L'article 183, § 1er, du Code judiciaire ne comporte cependant pas de disposition analogue à celle mentionnée à l'article 183, §§ 2 et 3, du Code judiciaire, qui rend applicable au personnel qui y est visé tout ou partie des règles auxquelles est soumis le personnel de l'« organisation judiciaire » nommé à titre définitif. La question se pose dès lors de savoir sur quelle base la personne précitée peut obtenir la qualité de membre du personnel judiciaire de niveau A (et dès lors sur quelle base les règles statutaires applicables à un tel membre du personnel lui sont également applicables). En toute hypothèse, il est recommandé de créer un fondement juridique dénué d'ambiguïté à ce sujet.

3.2.10. Au sujet du fondement juridique des dispositions qui concernent l'évaluation du directeur du service d'appui (articles 12 à 14 du projet), le délégué a précisé ce qui suit :

« De wet bepaalt dat de directeur wordt aangeduid voor een hernieuwbare termijn. Verder kan de Koning het mandaat voortijdig schorsen voor ongeschiktheid. Beide regels uit art. 183, § 1 impliceren dat er noodzakelijkerwijze een evaluatie kan of zelfs dient te

⁶ Les mots « au présent article » figurant dans cette disposition ne sont pas adéquats. Il s'agit manifestement de viser les membres du personnel délégués et mis à disposition visés à l'article 183, § 2, alinéas 4 et 5, du Code judiciaire.

⁷ Qui deviendrait alors la première phrase.

gebeuren, op zijn minst op het einde van het mandaat, aan de hand waarvan een beslissing kan genomen worden.

Die regels dienen vastgelegd te worden ten behoeve van de betrokkene, teneinde rechtszekerheid te bieden. Dit behoort dus tot de nadere regels betreffende de werking van de steundienst, zoals gevisieerd door artikel 183, §2 of op zijn minst tot de uitvoering van de wettelijke bepalingen ».

D'une manière générale, on peut estimer que les articles précités concernant l'évaluation du directeur du service d'appui peuvent se fonder sur le pouvoir général d'exécution du Roi, combiné avec l'article 183, § 1er, alinéas 3 et 4, du Code judiciaire, bien que dans ce cas également un fondement juridique exprès habilitant le Roi à déterminer le statut du directeur du service d'appui renforcerait la sécurité juridique.

3.2.11. Les règles de décision, inscrites dans les première⁸ et troisième phrases de l'article 14, alinéa 4, du projet, ne constituent qu'une application particulière de la règle inscrite à l'article 182, alinéa 7, du Code judiciaire, qui prévoit que le Collège des cours et tribunaux décide à la majorité des voix, dont au moins une voix dans chaque groupe linguistique et qu'en cas de parité des voix, la voix du président est prépondérante. Cette règle générale ne doit pas être répétée pour une décision spécifique de ce collège; cette manière de procéder étant même une source de confusion, dès lors qu'on pourrait en déduire à tort que la règle ne s'applique pas aux autres décisions du Collège des cours et tribunaux visées dans le projet. L'article 14 du projet sera reformulé en conséquence⁹.

EXAMEN DU TEXTE

Intitulé

4. Dans le texte néerlandais de l'intitulé du projet, on insérera le mot « de » entre les mots « het College van » et les mots « hoven en rechtbanken » et on écrira « Wetboek » au lieu de « wetboek ». Dans le texte français, on écrira « Code » au lieu de « code ».

Préambule

5. Le deuxième alinéa du préambule sera adapté pour tenir compte des observations formulées à propos du fondement juridique de l'arrêté en projet.

Article 1er

6. Il va sans dire que le service d'appui doit être organisé de manière à ce qu'il puisse assurer les missions prévues à l'article 183 du Code judiciaire. Il est inutile de le mentionner

⁸ En néerlandais, cette première phrase n'est pas correcte.

⁹ S'il ne s'agit que de prévoir un quorum de présence, la disposition doit en tout cas être formulée différemment.

explicitement. Si l'on ne souhaite pas instaurer une obligation de consultation spécifique ¹⁰, il est également superflu de préciser que le fonctionnement du service d'appui doit être organisé sur avis du directeur, dès lors qu'il ne fait pas de doute qu'une concertation s'impose entre le Collège des cours et tribunaux et son président, d'une part, et le directeur du service d'appui, d'autre part.

L'article 1er du projet sera revu en tenant compte de ce qui précède.

Article 2

7. La rédaction de l'article 2, alinéa 1er, du projet est différente de celle de l'article 2, alinéa 1er, pourtant analogue, du projet d'arrêté royal 'fixant les modalités du fonctionnement et de l'organisation du service d'appui commun auprès du Collège des procureurs généraux et du Collège du ministère public, visé à l'article 185 du Code judiciaire', qui est également soumis pour avis ¹¹ (ci-après : projet 58.827/3). Il est recommandé de formuler les deux dispositions d'une manière semblable.

Article 3

8. La deuxième phrase de l'article 3, § 1er, alinéa 2, du projet précise que les compétences attribuées au greffier en chef dans l'arrêté royal du 10 novembre 2006 à l'égard du personnel du service d'appui, sont exercées par le président du Collège des cours et tribunaux. Le projet 58.827/3 attribue ces compétences au directeur du service d'appui créé auprès des collèges visés par ce projet. La question se pose de savoir si, en ce qui concerne le service d'appui réglé dans le projet à l'examen, ces compétences ne devraient pas également être attribuées au directeur du service d'appui, ou alors si dans l'autre projet, il ne faudrait pas également les attribuer au président des collèges concernés ¹².

9. Il est inutile de prévoir que l'administrateur délégué de Selor organise une sélection comparative « en concertation préalable avec Selor ». La rédaction de l'article 3, § 2, alinéa 1er, du projet sera par conséquent adaptée.

Article 5

10. Dès lors que c'est au Collège des cours et tribunaux qu'il revient de demander de procéder au recrutement de personnel contractuel si le plan de personnel en prévoit la possibilité et si les conditions légales requises sont respectées, c'est également ce collège qui doit demander qu'il soit mis un terme à l'occupation contractuelle. La deuxième phrase de l'article 5 du projet sera adaptée en ce sens.

¹⁰ Si c'est malgré tout le cas, il faut déterminer la portée de l'obligation de consultation.

¹¹ Affaire inscrite au rôle sous le n° 58.827/3.

¹² Qui est une seule et même personne, dès lors que le Collège du ministère public est présidé par le président du Collège des procureurs généraux (voir l'article 184, § 2, alinéa 2, du Code judiciaire).

Article 9

11. Les éléments de l'énumération figurant à l'article 9 du projet doivent être introduits par « 1° », « 2° », « 3° », etc. et non par « 1. », « 2. », « 3. », etc.

La même observation peut être formulée à l'égard de l'article 13 du projet.

Article 12

12. Le texte néerlandais de l'article 12 du projet n'est pas correct. Il convient de le rectifier.

Article 13

13. À l'article 13, alinéa 3, du projet, il est recommandé d'utiliser la même terminologie qu'à l'article 287ter, § 3, alinéa 3, du Code judiciaire, et par conséquent d'écrire « exceptionnel » à la place de « excellent » et « à améliorer » au lieu de « à développer ».

Une même observation peut être formulée en ce qui concerne l'article 15, alinéas 1er et 2, du projet.

Article 14

14. Invité à apporter des éclaircissements quant à la règle prévoyant que le vote visé à la deuxième phrase de l'article 14, dernier alinéa, du projet a lieu au scrutin secret, le délégué a déclaré :

« (...) de stemming kan gebeuren met anonieme maar eentalige stembiljetten waardoor de aanwezigheid van een bepaalde stem NL of Fr kan getoetst worden met respect van anonimiteit ».

Il ressort de cette réponse et de la règle inscrite à l'article 182, alinéa 7, du Code judiciaire, qui impose que la majorité des voix comporte toujours au moins une voix dans chaque groupe linguistique¹³, qu'il n'est cependant pas toujours possible de garantir le secret du scrutin¹⁴. Il est par conséquent préférable de reformuler la deuxième phrase actuelle de l'article 14, dernier alinéa, du projet¹⁵.

En outre, force est de constater qu'il n'est pas prévu de quorum de présence, de sorte que les décisions pourraient être prises avec seulement deux présents. La question se pose

¹³ Cette règle est reproduite à l'article 14, alinéa 4, du projet, mais cette disposition doit être omise (voir l'observation 3.2.11).

¹⁴ C'est ainsi que lorsqu'il y a un seul vote négatif ou lorsque tous les votes négatifs proviennent d'un groupe linguistique déterminé, le vote des membres de l'autre groupe linguistique sera nécessairement connu.

¹⁵ Cette formulation nouvelle peut s'inspirer de la réponse du délégué précitée.

de savoir si telle est bien l'intention des auteurs du projet, d'autant plus que le projet 58.827/3 prévoit bel et bien un tel quorum ¹⁶.

Chapitre 3

15. Dans l'intitulé du chapitre 3 du projet, mieux vaudrait écrire « Dispositions finales » au lieu de « dispositions diverses ».

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Annemie GOOSSENS

Jo BAERT

¹⁶ Voir toutefois l'article 182, dernier alinéa du Code judiciaire, qui prévoit que lorsqu'un membre du collège est absent ou empêché, il est remplacé.